

ARANKA GYÖRGY NYELV- ÉS BESZÉDMŰVELŐ VERSENY

XX. ORSZÁGOS DÖNTŐ

2016. március 18–20.

ÉDES ANYANYELVÜNK

NYELVTAN - JAVÍTÓKULCS

1. Mutasd be példákkal (mondatba foglalva), hogy az *angol, este, együtt, fagy* többszófajú szó! Nevezd meg a szófajt, majd határozd meg, hogy a mondatban milyen mondatrészszerpet tölt be!

a) *angol*

1. mondat: pl. Az angol emberek kedvesek.

szófaja: melléknév

mondatrészszerpe: minJ

2. mondat: pl. Szeretem az angolt.

szófaja: főnév

mondatrészszerpe: tárgy

b) *este*

1. mondat: pl. Este színházba megyek.

szófaja: határozószó

mondatrészszerpe: időhatározó

2. mondat: pl. Kellemes tavaszi este van.

szófaja: főnév

mondatrészszerpe: alany

c) *együtt*

1. mondat: pl. Marcival együtt megyünk kirándulni.

szófaja: névutó

mondatrészszerpe: Marcival + együtt - társhatározó

2. mondat: pl. Együtt megyünk kirándulni.

szófaja: határozószó

mondatrészszerpe: állapothatározó

d) fagy

1. mondat: pl. A nagy fagy miatt nem mentünk kirándulni.

szófaja: főnév

mondatrészszerpe: okhatározó

2. mondat: pl. A tó csak akkor fagy be, ha elég hideg van.

szófaja: ige

mondatrészszerpe: állítmány

Megjegyzés: A javítókulcsban szereplő mondatok csak példák. Minden helyes megoldást el kell fogadni a versenyzőktől. Minden helyes megoldásért 0,2 pont jár.

2. Adott az alábbi szöveg:

Hétfőn, mikor a hőség rekkenő,
eszembe ötlik egy Bökkenő:
hogy kicsoda a micsoda,
s hogy mikor és hová az akkor és oda.

Határozd meg az alábbi szavak (aktuális) szófaját! *hétfőn, rekkenő, kicsoda, micsoda, hová, oda*

hétfőn – ragos főnév

rekkenő – folyamatos melléknévi igenév (esetleg elfogadható a melléknév)

kicsoda – főnévi kérdő névmás

micsoda – főnév (akutális szófaja; amúgy főnévi kérdő névmás)

hová – határozószói kérdő névmás

oda – főnév (aktuális szófaja; amúgy határozószói mutató névmás)

0,3 pont/helyes megoldás = **1,8 pont**

3. Az alább megadott szavakból, szófajból és a toldalékfajtaiból kiindulva alkoss szavakat!

olvas + gyakorító képző + elvont főnévképző + többes számú harmadik személyű (T/3) több birtokra utaló birtokos személyrag

rossz + vmilyennek tart jelentésű igeképző + a múlt idő jele + egyes számú harmadik személyű (E/3) határozott ragozású igei személyrag

buta + valamilyenné válik jelentésű igeképző + a ható ige képzője + a feltételes mód jele + a többes számú első személyű (T/1) általános ragozású igei személyrag

dicsér + a cselekvés eredményét jelentő főnévképző + ellátottságot jelentő melléknévképző + módhatározórag

igekötő + **akadály** + igeképző + a ható ige képzője + fosztóképző

olvas+gat+ás+aik

rossz+all+ott+a

but+ul+hat+ná+nk

dicsér+et+es+en

meg+akadály+oz+hat+atlan

Minden egyes toldalék, illetve a szófaj 0,2 pontot ér.

(Összesen **3,4 pont**)

összesen: 10 pont